

دیدگاه

مشکل کارگران مناطق آزاد ریشه‌ای حل شود

رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران در واکنش به خروج کارگران مناطق آزاد از شمول قانون کار می‌گوید: «کارگران شاغل در مناطق آزاد تجاری باید از مزایای پیش‌بینی شده در قانون کار جمهوری اسلامی ایران برخوردار شوند و حداقل حقوق مصوب وزارت کار در موردشان رعایت شود، اما اگر در جایی نتوان اعاده حق کرد، گفتن این حرف سودی ندارد؛ بنابراین مشکل کارگران در مناطق آزاد باید به طور عملی و ریشه‌ای حل و فصل شود.» ناصر چمنی با اشاره به خروج مناطق آزاد از شمول قانون کار ادامه می‌دهد: «از نظر من تصمیماتی که بعضا به اسم رونق تولید و اشتغال گرفته و مصوب می‌شود کارساز نیست و نتیجه عکس دارد. نتیجه فعالیت چندین ساله این مناطق گویای این واقعیت است. کارگران در هر نقطه‌ای از کشور که مشغول به کار و تولید هستند، از مزایای قانون کار برخوردارند و اگر امکان پیگیری حقوق یا طرح شکایت کارگر در منطقه آزاد تجاری وجود نداشته باشد، این موضوع قابل قبول نیست و به همین دلیل نیازمند نظارت و کنترل صنف‌هایی است که در این مناطق مشغول به فعالیت هستند.» رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران اضافه می‌کند: «در قانون کار هیات‌های حل اختلاف برای بررسی و رسیدگی به مسائل و اختلافات کارگران و کارفرمایان قوانینی پیش‌بینی شده اما ممکن است در مناطق آزاد به حالت مذاکره‌ای و با حضور کارگر، کارفرما و نماینده اداره کار مسائل کارگر و کارفرما بررسی شود.»

چمنی معتقد است: در جغرافیایی به نام ایران نمی‌توان مجموعه‌های کاری را به دلیل ویژه یا آزاد بودن یک منطقه یا وجود کارگاه‌های زیر پنج نفر از شمول قانون کار خارج کرد. هر واحد تولیدی و صنفی که در خاک ایران مشغول به فعالیت اقتصادی است باید تحت قوانین قانون کار ادامه فعالیت دهد.

رئیس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران در ادامه ضمن اشاره تشکیل کارگروه بررسی مشکلات کارگران مناطق آزاد ادامه داد: «این کارگروه برای بررسی تشکیل شد اما در همین حد باقی ماند و ادامه پیدا نکرد و ما فعالیت چندانی از آنها ندیدیم. اگر هم فعالیتی داشته ما به عنوان نماینده کارگران به جلسات بعد کارگروه دعوت نشدیم که بگوئیم تصمیمات آن به چه نتایجی منجر شده است.»

این در حالی است که بهمن ماه سال گذشته در جلسه شورای عالی کار مصوب شد کارگروهی سه‌جانبه با حضور مسئول مناطق آزاد از طرف وزارت کار تشکیل و مسائل و مشکلات کارگران مناطق آزاد شناسایی و بررسی شود اما به گفته این فعال کاری هنوز فعالیتی از این کارگروه مشاهده نشده است.

چتر قانون کار بر سر همه کارگران گسترده می‌شود؟!

اختلاف بر سر حقوق کارگران مناطق آزاد تجاری

سیاوش پورعلی

روزنامه نگار

گزارش قرار گرفتن یا نگرتن کارگران مناطق آزاد تجاری تحت قانون کار یکی از چالش‌هایی است که هفته گذشته جامعه کاری را تحت الشعاع قرار داد، زیرا برخی معتقدند با توجه به اینکه مناطق آزاد از برخی قوانین پیروی نمی‌کنند به همین دلیل از قانون کار هم نباید پیروی کنند و می‌بایست به قوانینی که خودشان در این زمینه تنظیم کرده‌اند تمکین کنند. فعالان کاری که خود را حامی کارگران می‌دانند معتقدند کارگرانی که داخل مناطق آزاد فعالیت می‌کنند همانند دیگر کارگران باید از قوانین قانون کار بهرمنند شوند و از همه مهم‌تر باید حقوق مصوب وزارت کار به آنها پرداخت شود. اما از سوی دیگر مسئولان حوزه مناطق آزاد تجاری این ادعاها را رد می‌کنند و می‌گویند کارگران مناطق آزاد تجاری از تمامی حقوق کارگران بهره‌مند هستند و بهتر است آنها شامل قانون مصوب مناطق آزاد باشند تا قانون کار، با توجه به همه این

دیدگاه‌ها و اینکه در حق کارگران مناطق آزاد هم مانند دیگر کارگران اجحاف می‌شود یا خیر؛ در ادامه دیدگاه مخالفان و موافقان را در این زمینه می‌خوانید:

قوانین رعایت می‌شود؛ مگر در مشاغل نوپا

محسن پوراحمدی، مدیر امور حقوقی شورای عالی مناطق آزاد می‌گوید: «در ماده (۱۲) قانون خدمات اشتغال نیروی انسانی از قانون کار مستثنی شده تا مکانیزم‌هایی که در قانون کار برای کارفرما دست‌وپاگیر است، برعهده کارفرما و کارگر قرار گیرد. بر این اساس پایه و ضوابط قانونی برای اشتغال وجود دارد اما بعد از آن همه چیز در اختیار کارفرما و کارگر است که این خود یک مزیت به حساب می‌آید. حداقل حقوق و دستمزد کارگران بر مبنای رقم مصوب شورای عالی کار بوده و غیرممکن است که دریافتی یک کارگر در مناطق آزاد کمتر از مصوب شورای عالی کار در کشور باشد. می‌توان گفت حقوق کمتر از ۳ میلیون تومان برای کارگران در مناطق آزاد پرداخت نمی‌شود؛ مگر در کارگاه‌ها و بنگاه‌های نوپا که در مراحل ابتدایی قرار دارند. مناطق آزاد مانند داخل کشور نیست که کارگر در ابتدای کار رسمی شود بلکه بر اساس قراردادی که با

کارفرما دارد پیش می‌رود. باید در مناطق آزاد برای رونق تولید و پایداری بنگاه‌های اقتصادی، جلوگیری از ورشکستگی و نابرابری‌ها قوانین دارای انعطاف باشد و کارگر و کارفرما بتوانند بر اساس موقعیت اقتصادی و شرایطی که در آن قرار دارند پیش بروند. افرادی که در حال حاضر تاکید دارند باید مناطق آزاد مشمول قانون کار شود باید به این نکته توجه کنند که همین قانون کار اکنون مورد انتقاد است و برخی می‌گویند این قانون در برخی موارد مشکل دارد و باید اصلاح شود؛ پس چگونه می‌توان قانونی که خود نیاز به تغییر و اصلاح دارد را به مناطق آزاد تعمیم داد.»

کارگران در برخی مناطق آزاد حداقل مزد را نمی‌گیرند

از سوی دیگر علی اصلائی، رئیس کانون شورای اسلامی کار البرز می‌گوید: «زمانی بهانه این بود که قانون کار مانع کار است و برخی گفتند که به صورت آزمایشی مناطق آزاد را از شمول قانون کار خارج کنیم تا گلستان شود و اشتغال در آنجا رونق گیرد اما نتیجه‌ای حاصل نشد. در حال حاضر همه کارگران حتی کارگران شاغل در مناطق آزاد باید حداقل حقوق مصوب شورای عالی کار را دریافت کنند و غیر از این تخلف محسوب می‌شود. در

صورتی که کارفرمایی در کارگاه بالای ۳۰ نفر کارگر را اخراج کند و آن کارگر جزو نیروی او باشد ما او را برگشت به کار می‌زنیم اما در مورد کارگاه‌های زیر پنج نفر و ۱۰ نفر ما نمی‌توانیم چنین کاری را کنیم. چنین مواردی را در مناطق آزاد از شمول قانون کار خارج کردند و گر نه قانون تأمین اجتماعی اعلام کرده که کارفرما مکلف است کارگر خود را بیمه کند.

در این بین ما کارگرانی داریم که همین حالا حداقل حقوق کاری را هم دریافت نمی‌کنند و تا وقتی به اداره کار مراجعه نکنند و با ماهی یک میلیون تومان راضی باشند ما نمی‌توانیم ورود کنیم اما وقتی کارگر شکایت کرد، ما کارفرما را مکلف می‌کنیم که حداقل دستمزد مصوب را به او بپردازد. قانون کار مانع تولید نیست اما برداشت درستی از آن صورت نمی‌گیرد، در حالی که مشکل در اجرای قانون است. این در حالی است که قانون کار ایران در سازمان جهانی کار بین ۱۸۳ کشور یکی از مترقی‌ترین قوانین است. در این بین باید در نظر داشت تنها ۱۰ درصد هزینه‌های کارفرما ناشی از دستمزد است و ۹۰ درصد دیگر مربوط به هزینه‌های دیگر است، اما کارفرمایان هیچگاه نمی‌گویند که آن ۹۰ درصد مانع تولیدشان است و بیشتر روی ۱۰ درصد مانور می‌دهند.»

مناطق آزاد به مرور زمان استخدام هم می‌شوند اما پرداختی‌های آنها از طریق مناطق آزاد است. مناطق آزاد تجاری با توجه به اینکه جزو بخش‌های خصوصی محسوب می‌شوند، قوانین خاص خود را دارند. به همین دلیل می‌گویند که این مناطق از قانون کار پیروی نمی‌کنند که این نظریه درست نیست و در مورد آن باید شفاف‌سازی شود اما این مناطق در ایجاد اشتغال تأثیرگذار است و ما تاکید می‌کنیم که کارگران باید در این مناطق حضور داشته باشند و به صورت کامل طبق قانون کار تأمین شوند و همه حقوق آنها به صورت کامل پرداخت شود. مهمترین دلیل تأسیس این مناطق ایجاد اشتغال و رونق اقتصادی است اما قبل از هر چیز باید حقوق کارگران در این زمینه تأمین شود.

مجمع تشخیص مصلحت نظام به‌زودی این اجازه را به ما و سایر مناطق کشور که در نوبت هستند، بدهند. کارگرانی که به هر صورت در مناطق آزاد مشغول به کار هستند باید تحت قانون کار باشند. این بدان معنا است که کارفرما موظف است به کارگران خود حق بیمه، سنوات سالانه، حداقل مزد مصوب وزارت کار، حق مسکن کارگران، حق اولاد و... را به صورت کامل پرداخت کند. در هفته گذشته برخی شایه‌ها در خصوص پرداخت مزد کارگران مشغول در مناطق آزاد مطرح شد که می‌تواند چهره این مناطق را تخریب کند. ما از مسئولان می‌خواهیم که به این موضوعات رسیدگی کنند تا در این زمینه قضاوت دور از انصاف صورت نگیرد. همه کارگران و شاغلان در

دیدگاه

کارگران مناطق آزاد باید دستمزد مصوب را دریافت کنند

علی اکبر سیارمه، فعال حوزه کاری در مورد اینکه آیا کارگران مناطق آزاد تجاری تحت پوشش قانون کار قرار می‌گیرند یا خیر می‌گوید: «متأسفانه کارگران شاغل در مناطق آزاد به دلیل آنکه از شمول قانون کار خارج شده‌اند از حداقل‌های قانون کار محروم‌اند و حقوق مصوب شورای عالی کار را دریافت نمی‌کنند در حالی که کارگران در هر نقطه از ایران باید تحت پوشش قانون کار باشند و از مزایای پیش‌بینی شده در قانون بهره‌مند شوند.»

او با تاکید بر نظارت وزارت کار بر کاستی‌هایی که در حوزه کاری کاستی‌هایی که در حوزه کاری مناطق آزاد تجاری وجود دارد، ادامه می‌دهد: «وزارت کار و سازمان‌های زیرمجموعه این وزارتخانه که حکم نظارتی دارند باید به مساله حقوق دریافتی کارگران مناطق آزاد تجاری ورود و بر آن نظارت دقیقی کنند تا حقوق کارگران شاغل در مناطق آزاد پایمال نشود و مشکلات ابتدایی آنها که همان دریافت حداقل مزد است، برطرف شود.

وقتی مناطق آزاد از شمول قانون کار خارج می‌شوند، طبیعی است که بازرسی و نظارت از کارگاه‌ها صورت نگیرد؛ لذا وزارت کار باید ضمن بازدید و بازرسی مداوم از کارگاه‌ها، وضعیت فعال یا غیرفعال بودن کارگاه‌ها در این مناطق را بررسی و به آمار تعداد کارگران تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی دست یابد تا تخلفی از سوی کارفرما صورت نگیرد.»

سیارمه خاطرنشان می‌کند: «کارگران مناطق آزاد هم جزو شهروندان و در محدوده جغرافیایی کشور هستند که باید مورد حمایت قانون کار کشور باشند و به صرف اینکه مناطق آزاد محل دادوستد و واردات و صادرات است نباید از حقوق قانونی خود محروم شوند.»

به گفته این فعال حوزه کار، در هیچکدام از قوانین کشور اعلام نشده که نیروی انسانی شاغل در مناطق آزاد از قوانین حمایتی معافند؛ بنابراین وزارت کار برای خروج کارگران مناطق آزاد از این وضعیت باید اقدام و با شفاف‌سازی در خصوص آمار کارگران شاغل و بیمه شده و فعال بودن کارگاه‌ها، وضعیت کارگران مناطق آزاد را تعیین تکلیف و بر امور آنها توسط زیرمجموعه‌های خود نظارت کند؛ زیرا گزارش‌هایی که از آنجا می‌رسد چندان خوشایند نیست، این در حالی است که وزیر کار در روزهای اخیر درباره پرداخت حداقل دستمزد به کارگران مناطق آزاد اعلام کرد حقوق کارگران در همه نقاط کشور باید طبق قانون کار پرداخت شود. با توجه به سخنان محمد شریعتمداری نباید در خصوص پرداخت حداقل مزد کارگران مناطق آزاد ابهامی به وجود آید.